

RAMAZAN, BAYRAM VE İBADETİN ANLAMI

es-Selâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Erhamürrâhimîn olan Rabbimiz'in selamı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, eltâfı üzerine olsun; Rabbimiz dünya ve âhiret saadetine sizleri bizleri nail eylesin.

Konuşmaya acı bir haber ile başlanmış oldu ama aslında onun üzerinde de biraz birkaç kelime söyleyeyim.

Düşünebiliyor musunuz ki Ramazan bitiyor, Ramazan'la bayramın arasında bir Allah'ın kulu ruhunu teslim ediyor; oruç tutmuş, teravih namazları kılmış, mukabeleler okumuş, rahmetin cuşa geldiği taşageldiği bir ayda yaşamış; sonra bayramı âhirette yapmak üzere gidiyor, subhanallah.

Bu iltifat nedendir?

Kur'an ehli olduğu içindir!

Şairlerden birisi demiş ki;

Bir öyle ömür geçir ki olsun

Mevtin sana hande halka mâtem

“Öyle bir tarzda ömrünü geçir ki sen vefat ettiğin zaman bu senin için, bizzat kendin için bir müjde olsun!”

Çünkü ölürken insanın gözünden perdeler kaldırılır, âhiretteki makamları gösterilir. “Kendin için müjde olsun, geride kalanlar matem etsinler!”

Neden?

Fâzıl, kâmil, ârif zarif, edîb, latif bir insan vefat etti; ondan ayrıldık, onun ilminden, irfanından âdabından mahrum kaldık diye, ölçü bu! İnsanın ömrünü öyle geçirmesi lazım.

Şiirin daha evveli de var, diyor ki;

Yâdında mı doğduğun zamanlar

Sen ağlar idin gülerdi âlem

Bir öyle ömür geçir ki olsun

Mevtin sana hande halka mâtem

“Sen kendinin doğduğun zamanı hatırlayabiliyor musun? Hatırlayamazsın ama ben sana

söyleyeyim; sen ağlıyordun ama bütün ev halkı sevincinden gülüyorlardı, yavrumuz dünyaya geldi diye bayram ediyorlardı. Sen ağlıyordun ama evin ahalişi bayram ediyorlardı, bir çocuğumuz dünyaya geldi, diyorlardı.”

Doğduğun zaman sen hatırlayamazsın ama hadiseyi başkalarının doğumundan bilirsin; birisi doğduğu mu ev halkı elhamdülillah diye sevince gark olur. Çocuk ağlar, ağlamasının da kim bilir ne hikmetleri var, ağlıyor ama öyle ömür geçir ki vefat ettiğin gün sen gül, arkadaşiler ağlasın. Gelirken sen ağlıyordun, buradakiler gülüyordu; giderken kalanlar ağlasın, sen güle güle git!” Yunus Emre’nin;

Biz buradan gider olduk

Kalanlara selam olsun

dediği gibi güzel bir günde vefat etmek, Allahuallem, onun için müjdedir, sevinçtir, beşarettir; bizler için bir elîm ziyandır, İslâm âlemi için bir kayıptır, İslâm’ın surundan bir taş eksilmiştir, bir gedik açılmıştır. Doldurulmayan bir gediktir çünkü ehli Kur’an’dır ilim irfan sahibi, haccı-umreyi beraber yaptığımız,

kıraatini dinlediğimiz hocaefendidir, mekânı cennet olsun...

Tabii ameller niyetlere göre; bu onun için müjde olduğuna göre bunu bir müjde sayalım, çünkü vefat ettiği zaman güzel bir zaman, mekânı cennet olsun.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İnşaallah siz de bugün şu camide bir hac ve umre sevabı alacaksınız, tam bir hac ve umre sevabı alacaksınız; bir müjde!

“Nasıl böyle bir cesaretle konuşabilirsin hocam?”

Enes *radiyallahu anh*'ten -Allah şefaatine erdirsin- hadîs-i şerîf var. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'den hasen hadis olarak Tirmizî *radiyallahu anh* rivayet etmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

a. Sabah Namazını Cemaatle Kılmak ve Zamanı Zikirle Geçirmenin Karşılığı

Kim sabah namazını cemaatle kılsa *Sümme kâ'ade yezkuru'llâh* 'sonra oturup

evkâtını-zamanını zikrullahla geçirmeye devam ederse' *sümme salle rekateyni* 'sonra da kerahet vakti var, güneşin doğma zamanı namaz kılınamama zamanı- kerahet vakti çıktıktan sonra kalkıp da iki rekât namaz kılsa' *kânet lehû* 'Allah'ın evinde oturup zikrullahla meşgul olup, vakit bekleyip de kerahet vakti çıkıncaya kadar zikrullahla fikrullahla meşgul olduktan sonra iki rekât namaz kılması' *ke-ecri hacetin ve umretin tâmmetin tâmme tâmme* 'onun için eksiksiz, mükemmel, kusursuz; tam, tam, tam bir hac ve umre yapmış gibi sevap kazanmaya vesile olur.'

“Tam bir hac ve umre” sözünü tekit olsun, tasdik edilsin, hiç kimse tereddüt etmesin diye üç defa söylüyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Paranız olsa, sıhhatiniz, zamanınız olsa hacca gidecek olsanız, tam bir hac ve umre yaptım da döndüm diyebilir misiniz?

Diyemezsiniz, diyemeyiz! Beşeriz, mayamız kusurla yoğrulmuş, çiğ süt emmişiz, tabiatımızda var mayamızın içinde çiglik var. Hata

ederiz, edebe riayet etmeyiz, tembelleniriz, oraların âdabı yüksek âdabdır.

Kurbu sultân âteş-i sûzan buved

“Sultanların yakın yerleri çok ince âdaba riyeti gerektirir, oralarda âdaba riayet edilmezse cezalar da büyük olur, büyük makamların cezaları da büyük olur!”

Oralarda insan bir gaflet, cehalet, bir kavga etse, bir kusur işlese, bir yanlış iş yapsa ömrü boyunca zor kazanacağı günahları kazanıp da gelebilir, bu ihtimal de var.

Tam bir hac ve umre yapmak çok zor bir şey ama insan sabah namazından işrak vaktine kadar bekleyip zamanını ihyâ edince tam bir hac ve umre sevabının verileceğini Allah'ın Resûlü bildirmiş. Hadis imamlarından İmam Tirmizî; “Ben hadis âlimiyim, bu işin mütehasısıyım, bu işten anlarım; bu hasen hadis, güzel hadistir!” diyor, altına damgasını vuruyor. Sağlam diyor. Sağlamlık kalite belgesi olarak hasen hadis diye altına damga vurmuş, müjdelersun ki bir hac ve umre sevabı alacaksınız!

Keşke her sabah namazından sonra bu vakitleri böyle değerlendirebilsek!..

“Hocam bir nokta zihnime hafifçe takıldı. Müjeden teşekkür ederiz, bayram günü bize sevindirici bir şey oldu bu. Demek ki, evimize giderken sevine sevine hac ve umre yapmış gibi gideceğiz evimizde de çocuklarımıza söyleriz ama ‘Sabah namazından itibaren oturup da zikrullahla meşgul olur...’ diyor. Hâlbuki sen konuşuyorsun, biz dinliyoruz; zikrullah nerede? Acaba burada şartta bir eksiklik oluyor mu?..”

Olmuyor, olmuyor; şartta eksiklik yok! Her şey tamam, gönlünüz hoş olsun, içiniz şen olsun inşaallah o ecri alacaksınız!

Çünkü ulûm-u şer’iyyeden bir bahsin okunması, anlatılması da zikirdir, o da zikrullahıdır! Bir fıkıh bahsi anlatılsa, bir âyet, bir hadîs-i şerîf okunsa, bir akaid meselesi anlatılsa o da zikirdir. İlim de zikirdir Kur’an da zikirdir! Onun için elhamdülillah!

O müjdeyi bu bayramda bu vakti böyle değerlendirmeyen kimseler için bilsinler diye

söylüyorum.

Cennet-mekân Firdevs-i âşiyân Hocamız Mehmed Zahid Kotku *rahmetullahi aleyh* bize bu camide bu âdâbı eskiden beri uygulattırır. Allah şefaathine erdirsin, Allah cennette buluştursun; biz bunu eskiden beri yaparız.

Neden?

[Mehmed Zahid Kotku] Hocamız; hadîs-i şerîften aldığı salahiyetle burada [uygulardı].

Başka camilerde gördünüz mü?

Bu hâl Türkiye’de çok az camide görülür. Sabah namazından sonra oturulur, Yâsîn-i Şerîfler okunur, Peygamber Efendimiz’in mübarek hadîs-i şerîflerinden toplanmış mübarek duaları okunur, zaman güzelce değerlendirilir; Kerahet vakti çıkınca iki rekât namaz kılınır ondan önce de zikir yapılır, hatme-i hâcegân icrâ olunur, Fatihalar, İhlâslar okunur, salât u selâmlar getirilir. Bu kazanılır, hatırınızda olsun her zaman.

Sabah namazını camide kılmak sabah namazından sonra işrak vakti denilen kerahet

vaktinin çıkma zamanına kadar zamanı güzelce değerlendirmek her zaman hatırınızda olsun! Bir müjdem bu.

İkinci müjdem

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İnne'l-mesâcide lillâh. “Mescidler Allah’ın evleridir!”

Her ev sahibine; evine gelen misafire ikram etmek, onu taltif eylemek, ona birtakım şeyler vermek âdettir, haktır, vecibedir, vazifedir.

Onun için hadîs-i şerîflerde evlerin en güzeli olan Beytullah’ı, Kâbetullah’ı ziyarete gidenlere de *Duyûfu’r-Rahmân*, “Rahman olan Allah’ın misafirleri” buyuruluyor. O’nun evine ziyarete gelmiş, O’nun ziyaretçileri, O’nun misafirleri diye *Duyûfu’r-Rahmân*, “Rahman’ın misafirleri” sıfatı veriliyor. Siz de burada Rahman’ın evinde misafirlerisiniz.

İnşallah Allahu Teâlâ hazretleri bu güzel mânevî mevsimin sonundaki sabahta evine gelen ziyaretçileri taltif edecek, mükâfatlara erdirecek; inşaallah bayram mükâfatlarını alıp

gideceksiniz.

Bizi dinlerin en güzeline sahip kılan, akidelerin en sağlamına sahip kılan; peygamberlerin en şeriflisine, en kerîmine, en büyüğüne, en kıymetlisine; insanoğlunun, insan neslinin zirvesine makâm-ı Mahmûd'un sahibine ümmet kılan Allahu Teâlâ hazretlerine sonsuz hamd ü senâlar olsun. Rabbimiz İslâm'ın yüceliğinin kadrini kıymetini bilmeyi cümlemize nasip ve müyesser eylesin.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Ramazân tasavvuf ayıdır!

“Hocam, bu tarifi hiçbir yerde duymadık, ilk defa senden duyuyoruz; ‘Ramazân tasavvuf ayıdır!’ ne demek?”

Ramazân tasavvuf ayıdır; Ramazân derviş ayıdır, dervişlerin aylıdır, dervişlerin doğru yolda olduğunu gösteren belgedir. Kur'an'dan, hadîs-i şerîften belgedir. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

Kütibe aleykümü's-siyâmu kemâ kütibe alâ'llezîne min kabliküm le'alleküm tettekûn.

“Allah daha önceki ümmetlerin mü'minlerine

de vazife yazdığı gibi, fariza kıldığı, ibadet olarak emrettiği gibi size de orucu vazife kılmıştır. Boynunuza bir vecibe olarak yazmıştır, ibadetlerden bir farz olarak emretmiştir. *Le'alleküm tettekûn*, Ola ki riayet edersiniz, bu vazifeyi hakkıyla yaparsınız da takvâ ehli bir insan olabilirsiniz. Takvâ sıfatına böylece nail olursunuz, umulur ki takvâyâ nail olursunuz!”

“Hocam, takvâ nedir? Bu da çok duyduğumuz bir kelime değil!..”

Takvâ öyle bir sıfat ki Allah bu sığata sahip olanları seviyor.

Innallâhe yühibbu'l-muttakîn. “Allah takvâ sahiplerini seviyor!”

[Takvâ sahipleri] Allah'ın sevdiği insanlar. Hem de öyle seviyor ki;

Ve men yettekillâhe yec'al lehû mahracen ve yerzuku min haysu lâ yahtesib. “Bir insan takvâ ehli oldu mu Allah onu sıkıntılardan kurtarır, onu evliyâsı yapar; ummadığı yerden rızıklandırır, ummadığı yerden rızık ih-san eder!”

Ve'l-âkibetu li'l-muttakîn. “Hayatın güzel geçmesi, hüsn-ü hatimeyle mühürlenmesi, insanın âhirete güzel bir göçüş ile göçmesi, sevdiği bir kul olarak göçmesi, iman, iman-ı kâmil, amel-i sâlih ile göçmesi de muttakîlere bir ikramdır, Allah’ın muttakî kullarına ikramıdır. En önemli şeylerden biri [bu]!

Acaba sonumuz ne olacak?

Bilemiyoruz ki! Allah hüsn-i hâtîme nasip eylesin. Ama;

Ve'l-âkibetü li'l-muttakîn. “Hüsn-ü hatime muttakîler için garantilenmiştir!”

Sonra Allahu Teâlâ hazretleri cennetleri muttakîler için hazırlamıştır:

Uiddet li'l-muttakîn. Cennetin o nimetleri, güzellikleri, lütufları, ihsanları, bağışları o ikramları Allah tarafından muttakî kullar için hazırlanmıştır; cennet muttakîlerin yurdudur, diyarıdır!”

O bakımdan Allahu Teâlâ hazretleri cümlemize takvânın, muttakîliğin ne olduğunu anlamayı ve bu sıfatı kazanmayı nasip eylesin.

Orucun gayesi, oruç tutmanın sonucu olarak insanda ne hâsıl olacak?

Orucu bir ay tuttum ne olacak?

Le'alleküm tettekûn. “Ola ki takvâ bir insan hâline gelebilirsiniz!”

Belki fırında pişersiniz, belki olgunlaşırırsınız, ekşiliğiniz gider, bu turşuluktan kurtulursunuz, güzelleşirsiniz, güllerin açıldığı gibi açılırsınız, tomurcuklanırsınız, zulumâttan çıkarılırsınız, nura kavuşursunuz, düzelirsiniz, güzelleşirsiniz; ola ki güzelleşirsiniz!

Neden?

b. Güzel Oruç Tutmak

İlaç, tavsiye!

Oruç ama orucun güzel tutulması şartı var, orucu pek çok kimse sadece ‘aç ve susuz kalmak’ diye bilir.

“Hocam, benim bildiğim oruç kısaca; sahura kalkacağız, top patlamadan elimizi sofradan çekeceğiz, yemek yemeyeceğiz, ağzımızı çalkalayacağız...”

Neveytü en esûme lillâhi teâlâ niyyete

Ramazân. “Ramazan orucuna niyet ettim yâ Rabbi!” diyeceğiz, akşama kadar dişimizi sıkacağız; su istesek de ağzımız kurusa da yutkunsak da su içmeyeceğiz, önümüzde türlü türlü nimetler olsa da [kendimizi tutacağız].

“Buzdolabında var biliyorum ama gidemem, oruçluyum. Mutfağa gitsem, bir müsaade olsa neler yedim, karnım tam acıktı, o tatlı nimetlerden, meyvelerden yedim ama yemem...”

Neden?

“Oruçluyum.”

Birçok kimse orucu sadece bundan ibaret sanıyor; aç-susuz kalmaktan ibaret sanıyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için meseleyi bu kadar sathî gören insanlar belki takvâyâ ulaşamazlar.

Le alleküm tettekûn. “Ola ki takvâyâ ulaşırsınız, takvâ ehli olursunuz.” deniliyor ama belki meseleyi bu kadar dümdüz anlayan insan ona ulaşamaz.

Neden?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

“Boş sözü, münakaşayı, gıybeti terk etmeyen kimsenin oruç tutmasına; yemesini-içmesini kesmesine Allah’ın ihtiyacı yoktur!”

Demek ki o zaman fazileti kaçırıyoruz. Sonra orucu bozulmuş olur diyor. Kötü bazı işler yaptığı zaman; gıybet ettiği zaman, kötü sözler söylediği, kavga ettiği zaman fazileti gidiyor. Demek ki orucun bütün azalara tutturulması lazım, sadece mideye değil göze de oruç tutturulması lazım; göz televizyondaki açık saçık şeylere bakmamalı, gazetadaki mecmuadaki açık saçık resimlere, dışarıda gezerken kendisinin bakmaması gereken yerlere bakmamalı, harama bakmamalı!

Bizim büyüklerimiz kısaca anlaşılınsın diye yazmışlar. Bizim yolumuzun on bir tane prensibi var. Kısaca, ezberlenecek gibi...

“İmanın şartı, İslâm’ın şartı kaç?..” dediğimiz zaman çocuklar güzel güzel sayıyorlar. Onun gibi [bizim yolumuzdaki] şartlardan bir tanesi *nazar ber kadem* kaidesidir.

Nazar ber kadem: Bakışları ayağında, ayakucunda olacak, gözü yerde olacak. Büyükle-
rimiz bize öyle tavsiye etmiş.

Neden?

Etrafa bakarsan gözün harama takılır,
edepli yürüyeceksin!

“Camlara bak, kapılara bak, açık kapılardan içeriye nazar et, bahçe kapısından bak...”

Sen avcı mısın, kuş mu arıyorsun?!.. *Nazar ber kadem* olacak; gözü yerde yürüyecek, harama bakmayacak gözünü haramdan sakınacak. Dilini yalandan dolandan, gıybetten, iftiradan, küfürden, azardan, incitmekten sakınacak!

Hanımına kızar, bağırır çağırır...

“Yine efendinin damarı tuttu, oruç keyfi var da sigarayı içemediği için asabı bozuldu, ortalığı kırıp geçirir, geçer...”

Sen oruç tutmadın ki! Ortalığı kırıp geçiyorsun, böyle şey mi olur?!..

Zaten oruç; sinire hâkim olmaktır, kırıp geçirmekten kendini alıkoyacaktı. Demek ki

yapamadı. Yalan sözü, dolanı, iftirayı, gıybeti dinleyen kulak da oruca aykırı hareket etmiş olur. Yasak yere varan ayak da vazifesini yapmamış olur, harama uzanan el de vazifesini yapmamış olur.

Demek ki her aza ve cevahiye orucu tutturmak lazımdı, haramdan gınahtan çekmek lazımdı. [Ramazan dışında] yemek-içmek haram değil, oruçta onları bile yaptırtmıyor. Başka zaman zaten haram olan gıybeti, yalanı, dolanı kavgayı gürültüyü yaptırtır mı, müsaade eder mi?.. Onları yapmaması lazımdı. Onun için bunlara riayet etmeyenler o gayeye ulaşmamış olabilirler ama ulaşan ulaşır, ulaşamayan ulaşamaz.

600-700 bin kişi imtihana giriyor, öğrencilerden çok küçük bir kısmı üniversiteye alınıyor. Herkes kazanamıyor; üniversiteyi bir kısmı kazanıyor, muradına eriyor, bir fakülteye kaydoluyor giriyor; bir kısmı seneye kalıyor.

Bizim dinimizde ibadetler o kadar hikmetlidir, o kadar güzeldir, o kadar yerli yerinde-

dir, halkın eğitimi, insanlığın yetişmesi için Allahu Teâlâ hazretlerinin o kadar güzel tavsiyeleridir ki ve o kadar kararludur ölçülüdür ki!..

Mesela Allahu Teâlâ hazretleri bize “Üç gün oruç tut!” deseydi üç günde sonuç olmazdı, üç günde insan nasıl geçtiğini anlamazdı. Üç gün değil on gün olsaydı az olurdu, yirmi gün olsaydı az olurdu; otuz gün az bir zaman değil! Bayağı bir kurs zamanı, bayağı bir eğitim zamanı; otuz gün idman ediyorsun. Ağzına sahip olmaya, gözüne sahip olmaya, diline, eline, namusuna, ahlâkına sahip olmaya otuz gün azmediyorsun, dikkat ediyorsun; otuz günlük bir kamp otuz günlük bir eğitim kampı!

Eğer biz orucu tutabilmiş isek bu kamptan mânevî diploma alınmış ise göreceğiz bakalım. Ramazan’dan sonraki hayatta belli olacak; eğer Ramazan’da oruçlarımız Allah’ın istediği gibi oruçlar idiyse makbul oruçlar idiyse teravihler, ibadetler zikirler, Kur’anlar makbul idiyse Ramazan’dan sonra belli olacak!

Leallekum tettekûn.

Zâhir olacak; biz takvâ ehli olacağız, Ramazan'dan sonra değişeceğiz, başka insan olacağız.

“Ortaya Ramazan'dan önceki insandan başka bir insan geldi; zarif bir insan, olgun, edîb, anlayışlı, engin, sabırlı bir insan geldi. Eskisi gibi parlamıyor, sinirlenmiyor, kötülüğe kötülükle mukabele etmiyor...”

İşte onu göreceğiz, sonucu belli olacak! Aslında bayramdan sonra bir imtihan zamanı açılıyor, demek ki Ramazan'daki bir aylık kursumuzun imtihanı olacak. Bakalım Ramazan'ı Allah'ın rızasına uygun tutabilmiş miyiz, belli olacak.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah bizi imandan sonra küfre düşürmesin, izzetten sonra zillete uğratmasın, kabulden sonra reddetmesin, yükselere çıkıp da aşağılara düşürmesin, sevaptan sonra günaha bulaştırmasın, helalden sonra haramı irtikâp ettirmesin, güzel ahlâkı gördükten sonra gerisin geriye döndürmesin. Allah'ın ikramlarını

gördükten sonra Allah'ın cezasına doğru gitmesin, belasını bulmaya yönelmesin. Allahu Teâlâ hazretleri bizleri kurtuluş yolunu gördükten sonra azap yoluna saptırmasın. Ramazan'daki aşı tutsun, inşaallah biz de Allah'ın sevdiği takvâ ehli kullar olalım, ahlâkımızda bu görülsün.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri bir hadîs-i şerîflerinde buyurmuşlar ki;

Efdalu'l-fedâ'ili en tasile men kata'te ve tu'tiye men hameke ve ta'fuve an men zalemeke. “Faziletlerin, güzel huyların, ahlâkın en üstünü, en faziletlisi en güzeli *en tasile men kata'te* seninle ilgisini kesmiş olana senin gitmendir!”

Küsmüş, darılmış, defterden silmiş; senin dostluğunu hiçe sayıyor. Seni hor görüyor, beğenmiyor, istemiyor; ahbaplık kesilmiş, bitmiş. Sen de gitmesen ipler tamamen kopacak, iş bitecek ama faziletlerin en üstünlerinden bir tanesi gelmeyen insana senin gitmendir, en büyük fazilet!

Ve tu'tiye men hameke. “Seni mahrum bırakan, bir Şeye ihtiyacın olduğu zaman istediğin hâlde sana vermeyen, esirgeyen, pinti-lik, cimrilik yapan, bahillik eden kimseye o bir Şey istediği zaman senin vermendir. O vermedi, o vermediği hâlde senin ona vermen- dir!”

Ve ta'fuve an men zalemeke. “Sana zulmetmiŐ kimseyi senin affetmendir!”

Sana zulmetmiŐ, haksızlık etmiş üzmüŐ, hakkını çiĐnemiŐ, gadretmiŐ, seni mağdur eylemiŐ ama sen onu affediyorsun.

Neden?

Yaratandan ötürü!

“Sevabını istiyorum, ben Allah'ın rızasını istiyorum, ben Rabbim'in beni sevmesini istiyorum...”

Olsun, affetmek zor gelir! İnsanın içinde çeşitli duygular çırpınır, kaynaŐır, çeşitli itirazlar yükselir. Kızgınlığı boğazına kadar gelir, istemez.

Ne yapacak?

Onu tutacak ve affedecek. Faziletlerin en büyükleri bunlar, diye bildirilmiş.

Peygamber Efendimiz her şeyi 20-30 tane sıralamazdı. Konuştuğu zaman karşı tarafın anlayacağı miktarda verirdi. Dozajını ayarlardı; hatırda kalacak, ezberlenebilecek gibi, herkesin anlayabileceği gibi söylerdi. Tabii daha nice faziletli işler vardır ama ârife işaret kâfidir, her şeyi uzun boylu söylemeye lüzum yok! İrfan ilim meclislerinde bulunmuşsunuzdur, gitmişsinizdir görmüşsünüzdür; konuşmalar az olur!

Büyük bir zatın meclisine gittiğiniz zaman;

[Mehmed Zahid] Hocamız'ın meclisini, ona gidenleri-gelenleri hatırlayın; küçücük bir işaretle bakarsınız, dervişin gözü yerededir ama pürdikkat hocasının emrine işarete bakıyor. Hemen bir bakarsın şöyle bir kıpırdandı; [Mehmed Zahid] Hocamız şunu istedi, hemen o gelir. Şöyle bir işaret oldu, hemen bakarsın o yapılıyor.

Neden?

el-Ârifu yekfihi'l-işâretü. “Ârife işaret kâfidir.”

Hatta ârife tarif gerekmez; ârif anlar, sezer, takip eder. Bu zât-ı muhteremin neye ihtiyacı var, sezer ve onu yapar. İrfan o, âriflik o; söylemeden anlar, leb demeden leblebi diyeceğini anlamak veya hiç demeden ihtiyacı ne olabilir diye düşünmek, onu getirmek.

Bu küçük işaretlerden gerisini anlamak lazım.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu küçük üç cümlede neyi anlatıyor?

Üç şeyi anlatıyor:

Tesilu men kata'ake. “Gitmeyene sen gideceksin!”

“Hocam, zor. Nasıl yaparım?!.. İzzet-i nefsime dokunur, yapamam, zor gelir...”

Nefsin izzeti mi var!

Bizim işimiz nefsimiz muhalefet etmek değil mi? Ramazan'da onu öğrenemedik mi, biz Ramazan'da ne yaptık?

Nefsimizi yenmeyi öğrendik. Askerî talim!

“Hocam, bizim en büyük düşmanımız nerede, göster; linç edelim, kalabalığız, yan bakanaya yan çakarız, evvelallah tepeleriz. En büyük düşmanımız kim, bize göster?..”

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve selem* gösteriyor:

A'dâ aduvvüke nefsüke'lletî beyne cenbeyke. “İçindeki nefsin en büyük düşmanı!”

Namaza kaldırtmayan o, kavga ettirten o, haram yedirten, günahlara daldırtan, her türlü kusuru işlettiren o! İnsanın en büyük düşmanı, nefsi! Biz nefsi yenmek için askerî bir kampta silahlı bir eğitim gördük, Ramazan'da bir ay üniforma giydik, bayağı talimli eğitim gördük.

Neden?

Nefsi, en büyük düşmanı yenmek için bir ay eğitim gördük! Ramazan bitiyor, adamın ilk işi bir sigara yakmak!

“Bir tane de sen al...”

Kendisine destek arıyor, bir de sana veriyor; “Bir tane de sen al!”

Yahu aziz kardeşim, biz Ramazan'da niye

oruç tuttuk?

Kötülükleri bırakabilmek için! Hem de bıraktık! Bir ay bırakabildin, ondan sonra tekrar niye bulaşıyorsun, daha nefsi yenmeyi öğrenemedin mi? O kadar idman yaptın, pazın kuvvetlenmedi mi vücudun o kabiliyeti kazanamadı mı?.. İçmeden oluyor!

Nefsi yenmeyi öğreneceğiz.

Güzel ahlâklı, takvâ ehli olmak nereden geçiyor?

Nereden geçtiğini hadîs-i şerîften anlıyoruz: “Sana gitmeyene sen gideceksin!”

“Hocam, galiba bayramdır-seyrandır diye sözü yavaş yavaş, ‘Dargın olduğun kimseye git, sen barış...’ diye oraya getireceksin galiba?..”

Elbette, tabii iş oraya gelecek! Bu bayramda gideceksin; kim elini önce uzatırsa sevabı o kazanıyor, bir müslümanın bir müslümana üç günden ziyade dargın kalması helal değil!

Helal değil ne demek?

Haram! Bir müslümanın bir müslümana üç

günden fazla dargın kalması helal değil, haram!

İçki içer misin?

“Estağfirullah, tevbe yâ Rabbi! Ne demek hocam, hiç sorulur mu? Haramdır, içmem!..”

Bu da haram, dargın kalmak da haram!

“Olsun, o haram ama herkes yapıyor!”

Sen herkesin yaptığına ne bakıyorsun! Sen yapmayacaksın; senin ana prensibin haramlardan uzak durmak, helalleri, sevaplı işleri işlemek! Ramazan’da niye oruç tuttun, niye gecelerin geldin burada hatimle namaz kıydın?..

Camimiz doldu arka taraflar doldu. Maşallah kardeşlerimiz Kadir gecesinde bir tesbih namazı kılmış, cami yetmemiş, camiye nereden büyüteceğiz diye onu düşünmeye başladık.

Gecenin yarısında bayağı uzun sürer hatimle namaz arkasından tesbih namazı arkasından teheccüd namazı... Uyku yok, durak yok!

İnsan bunları neden yapıyor?

Sevap kazanmak için!

İnsan niye masraf ediyor hacca gidiyor?

Sıcaklar var, sıkıntılar, üzüntüler var; bir sürü şey... misâli çok!

Sevap kazanmak için, Allah'ın rızasını kazanmak için cevri cefayı göze alıyor. Çünkü umumi bir kaidedir: Kişi sevdiği için bazı fedakârlıklarda bulunur!

Kerem ile Aslı hikâyelerine bile yazılmış; Kerem Aslı'nın yüzünü göreyim diye otuz iki dişini çektirmiş, derler. O çektirme esnasında göreceğim diye razı olmuş. Dişler gidiyor ama görebiliyor diye otuz iki dişini çektirmeye razı olmuş, derler. Seven, sevdiği için bazı fedakârlıklar yapar, diye halk hikâyelerine bile girmiş. Bu irfan işi, alimlerin, müslümanların işi!

Müslüman bunu yapacak; dargına sen gideceksin, sevabın büyüğünü almak için eli önce sen uzatmaya gayret edeceksin.

“Hocam, karşıdaki adamın ne yapacağı belli olmaz, kovabilir de...”

Kovarsa daha büyük sevap alırsın, cihat

etmiş insan gibi sevap alırsın!

Neden?

Allah büyük mükâfat verir. Allah, ibadetin meşakkatinin zorluğuna göre mükâfatı büyütüyor. Zor ama yaptığın zaman mükâfatı büyük. İnsanın Allah'ın rahmetine nereden ereceği belli olmaz, nasıl ereceği belli olmaz. Bir küçük edep, bir güzel jest; "Affettim seni kulum, hadi bağışladım, günahlarını sildim, seni pak ettim..." demeye sebep olabilir, bir edepsizlik insanı tepe taklak cehenneme düşürebilir.

c. **Kötü Huy, Kibir, Edepsizlik İnsanı Mahveder**

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz; "Bir adam sözüne dikkat etmez, laf arasında Allah'ın hoşuna gitmeyecek bir söz söyler, bir sürü malayani konuşmaların arasında bir söz söyler; cehennemın yetmiş yıllık derinliğindeki uçurumuna uçar, yuvarlanır gider!" diyor.

Bir söz insanı mahvedebilir. Edebe riayet edilmediği zaman bir söz insanı mahvedebilir.

Şeytan, rahmet-i Rahmân'dan tard olunmuş, *ilâ yevmi'd-dîn* Allah'ın lanetine mâruz duruma düşmüş; neden?

Kibirden! Âdem *aleyhisselam*'a niye secde etmedin, diye sorulduğunda diyor ki;

Ene hayrün minhü halaktenî min nârin ve halaktehû min tîn. “Ben o Âdem'den daha hayırlıyım, sen onu çamurdan, topraktan yarat-tın; ben ateşten yaratıldım, ben ondan daha hayırlıyım!”

Uhruc. “Defol!” diye rahmetten tard olu-nuyor.

Neden?

Kibirden; bir kötü huydan bir kötü jestten insan böyle mahvolur gider.

Demek ki dargın olan kimseye gideceğiz, fedakârlığı biz yapacağız, sevabı biz kazana-cağız, ecir çok; savaş gibi, savaşta yara almış gibi ecir kazanırsın! O sana bir ters yüz gös-terdi; peki, dersin, lafı büyütmezsin. Elini uzatmadı, döner gelirsin; savaşta gazi olmuş gibi gelirsin, o kadar sevap alarak gelirsin!

Onun için Allah bu işe neden böyle büyük mükâfat veriyor?

Allah müslümanların birbirlerini sevmesini istiyor, kardeş olmalarını istiyor; kardeş etmiş:

Inneme'l-mü'minûne ihvetün. “Müslümanlar birbirlerinin has kardeşleridir, başka bir şey değildir, has kardeşidir!” Bu sebepten bu böyle! İkincisi:

Ve tu'tiye men haremeke. “Sana vermeyene sen vereceksin!”

“Fırsat geldi, ben de ona vermeyim, şimdi orta yerde kalsın, kıvransın; o bana geçen sefer vermemişti, ben de şimdi ona istediğini vermem, tam sıkıştı, vermeyeyim de evvelki sefer vermediğini görsün!..”

İnsan böyle yapabilir, kazancı elden kaçıır; vermeyene sen verdiğin zaman faziletlerin en büyüklerinden bir tanesine sahip olmuş olursun.

Ve ta'fuve an men zalemeke. “Zulmedeni de affetmek!”

Bütün bunlarda insanın zorlandığı şeyler ve nefse ağır gelecek şeyler tarif ediliyor. Müslümanın böyle yaptığı zaman büyük sevaplar kazanacağı bildirilmiş oluyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

O bakımdan Allahu Teâlâ hazretleri bu faziletlerin en güzellerini iktisap etmeyi nasip eylesin ve bunları icrâ edip sevapları kazanmayı nasip etsin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Ramazan'ın son on gününde dozajı daha da artırırdı. Peygamber Efendimiz son on gününde evi de terk ederdi, hâne-i saadetini terk ederdi; mescidi ev edinirdi, evde kalmazdı.

Mescitte yatardı, mescitte ibadet ederdi. İbadetin dozu daha yoğunlaşıyor, daha da fazlalaşıyor. Artık evde çeşitli ev hâlleri olur, boşça vakit geçirme olur; vakit hiç boş geçmesin, devamlı sevapla geçsin diye Peygamber Efendimiz camiye gelirdi.

Ona ne denir?

Ona “itikâf etmek” denir. Mescidde itikâf

eylemek, mescide Allah rızası için ibadet maksadıyla girmek.

İbadetlerin, işlerin, davranışların, yapılacak işlerin en faziletlieleri şunlardır:

En tudhile alâ ehike'l-mü'mini sürûren.
“Mü'min kardeşinin gönlüne sevinç sağlayabilmendir, sevindirebilmen, onun gönlünü hoş edebilmendir. Onun gönlüne neşe, sürur verecek bir davranışta bulunmaktır, mü'min kardeşini sevindirmektir.”

Nasıl sağlayabilirsen; hediye mi verirsin, işini mi görürsün, yardımcı mı olursun, yoldaş mı olursun... Yerine göre değişir: Adam-kadın evdedir, yalnızdır; sen gidersin, yoldaş olursun, ondan memnun olur. Borcu vardır, sıkıntısı, başka bir problemi vardır; gidersin, yardımcı olursun. Müslümanların hâlini gözleyeceksin, gönlünü almaya çalışacaksın. Bunu Yunus Emre güzel anlamış. Yunus Emre *rahmetullahi aleyh* büyük, ârif kimse, diyor ki;

Ben gelmedim dâvâ için

Benim işim sevi için

Dostun evi gönüllerdir

Gönüller yapmaya geldim

Kısaca herkesin anlayacağı gibi söylüyor ama ben biraz izah edeyim.

Ben gelmedim dâvâ için

Şimdi “dava” kelimesini Türkçe’de biz, “mahkemeye dilekçeyle müracaat etmek, mahkemelik olmak” filan diye anlarız. Yunus bu mânaya kullanmıyor. “Dava” demek “boş iddia, böbürlenmek” demek.

Ben gelmedim dâvâ için demek “Ben bu dünyaya palavra için gelmedim, benim bu dünyaya gelişim boş palavralar, olmadık şeyler için değil!..” demek.

Davulun içi boş olduğundan tokmağı vurdun mu koca koca gümbür gümbür ses çıkıyor, neden?

İçi boş da ondan!

“Ben dava için, palavra için, boş laf için gelmedim; bir vazifem var!”

E fe-hasibtüm ennemâ halaknâküm abesen ve enneküm ileynâ lâ turce’ûn. “Ey insanlar! Biz sizi boş yere mi, abes yere mi yarattık

sanıyorsunuz, öyle mi sandınız, düşündünüz? Biz insanı insanoğullarını boş yere mi yarattık, bu hayat abes yere mi? Bu insan hayatı, insanlığın yaratılması, dünya hayatı abes mi, bunlar boş yere mi?..”

Hayır; bir sebeple, bir hikmetle bir plan var, bir gaye var! Onun için;

Ben gelmedim dâvâ için

Ben hayata gelişimin şuuru içindeyim, dünyaya gönderilişimin şuuru içindeyim; ben buraya boş dava için, kuru palavra için gelmedim!

“Yunus, söyle bakalım neden geldin? Dilinin altındaki nedir, sen palavra için gelmedin de neden geldiğini düşünüyorsun?”

Ben gelmedim dâvâ için

Benim işim sevi için

“Benim işim gücüm sevgi!” diyor, o zamanın tabiriyle “sevi” diye söylediği şey, “sevgi”.

Kısaca söylemiş, yedi sekiz heceden ibaret bir mısra, kısaca söylemiş; sevi için geldim diyor sevgi için geldim diyor, bu nedir?

Sevgilerin en güzeli, en kıymetlisi Yaratıcı'nı sevmek; muhabbetullah dediğimiz, aşkullah dediğimiz şeydir!

Ariflerin sıralamalarına göre insanın dört mertebesi var: Ârifler, mü'min olmayanları bir kere insandan saymıyor:

Ulâike ke'l-en'âmi bel hüm edall. “Bir insan mü'min değilse hayvan gibidir, hayvandan da fenadır, daha da şaşkındır!”

Çünkü hayvan hiç olmazsa hilkatine uygun yaşar ama Allah insana akıl vermiş, hilkati daha mükemmel, eşref-i mahlukât; o iman edemedi mi *bel hüm edall*, hayvandan da daha sapık, daha şaşkın duruma düşüyor! Ârif, evliyâlluhtan bir zât onu ayırıyor, mü'minleri alıyor; mü'minler dört sınıftır, diyor.

Aşağıdan yukarıya doğru, alçaktan daha yükseğe doğru sıralıyor:

- 1- Âbidler
- 2- Zahidler

Zahidlik âbidlikten daha üstün; âbidlikte namaz kılmak, oruç tutmak, ibadetleri zahiren

yapmak var ama zahidlikte biraz daha fedakârlık var, dünyaya metelik vermiyor. Zühd ü takvâ sahibi; gözü tok, parada pulda gözü yok. Adamı rüşvetle kandıramazsın, doğru yoldan saptıramazsın; dünyaya meyli yok, hayır hasenât yapmaya çalışır, âhirete rağbeti var. Bu biraz daha yüksek, biraz daha fedakâr, evsafı ötekisinden biraz daha yüksek. Âbidler birinci tabaka, onun üstündeki daha kaymaklı tabakası zahidler.

3- Ârifler

Bu daha üstün, neden?

İrfan sahibi de ondan, mârifetullaha ermiş, Allahu Teâlâ hazretlerinin varlığını-birliğini sezmiş ve içine sindirmiş. Ârif; irfan sahibi, mârifetullah sahibi.

Tasavvufun uzun eğitimi vardır, insanın irfana ermesi ârif bir kimse olması için riyazetler vardır; uykusuzluklar vardır, zikirler vardır. Her tarikatın metodu farklıdır, sonunda olgun insan olsun diye çeşitli tasavvufî eğitimleri vardır.

Mesela İbrahim Hakkı-i Erzurumî hazretlerinin *Marifetnâme*'sini okursanız, İmâm-ı Gazzâlî'yi, *Ihyâu ulûmi'd-dîn*'i okursanız orada göreceksiniz, daha başka büyük dev ahlâk eserlerini Avrupalılar'ın bile alıp tercüme ettikleri okudukları muazzam kıymetteki İslâm'ın büyük klasiklerini çok kıymetli eserlerini okuduğunuz takdirde göreceksiniz, âriflik güzel bir sıfat!

el-Ârifu yekfîhi el-işâreti. “Ârif oldu mu, insana işaret kâfidir, leb demeden leblebiyi anlar, sezgisi kuvvetlidir, her şeyi yerli yerindedir, irfana ermiştir!”

“Hocam, bu güzel, iyi; anlattığına göre bayağı heves ettim...”

Allah bize de mârifetullahı ihsan eylesin, bizi de âriflerden eylesin, bizi de irfan sahibi eylesin, âmin.

Bir de bunun üstünde daha yüksek şey var:

4- Muhibler-âşıklar.

Aşk; Allah'ı sevmek, Allah'ın yolunu sevmek, dinini, emrini, yasağını sevmek, kaderini, mukadderatını, başa geleni sevmek, her

şeyini sevmek. Her şeyden hoş, adam derya gibi bir adam; ne sinirlenir ne kızar ne ürker ne yılar ne yıkılır...

Neden?

Âşık, Hak âşığı, âşık-ı sâdık; onun için buna top tesir etmez. Yanında atom bombasını patlasın; atom bombası patlar, parça parça olur, bu sağlam durur!

Neden?

Bu âşık, Allah âşığı. En yüksek mertebe aşk mertebesi!

Allahu Teâlâ hazretlerini sevmek nasıl olur?

O da uzun bir iş, uzun bir eğitim; takvâdan geçer, takvâ ehli olur. Allah sevecek, ondan sonra o da Allah'ın sevgisi sayesinde olgunlaşacak. Şairin birisi diyor ki;

Aşk odu evvel düşer mâşuka andan âşık

*Şem'i gör kim yanmadan yandırmadı
pervâneyi*

“Aşk ateşi, sevgi ateşi önce maşukta başlar, yanar; sonra oradan âşık geçer!”

Âyet-i kerîmede de ne deniliyor:

Yuhibbühüm ve yuhibbûnehu men yertedde minkum an dînihî. “Ey mü’minler! Siz Müslümanlığı ‘Ben müslüman oldum!’ diye Allah’ın başına kakmayın!”

Hâşâ sümme hâşâ!

Kul lâ temunnû aleyye İslâmekum. “Müslüman olduk diye baba hindi gibi kabarıp kabarıp ortada dolaşmayın!” *Beli’llâhu yemunnu aleykum en hedâkum li’l-îmân.* “Allah size asıl minnet etmek hakkına sahip, çünkü sana bunca nimetlerin en büyüğü olan Müslümanlığı nasip etmiş, daha ne istiyorsun; sana cennetin yolunu, o sıfatı vermiş. Daha ne istiyorsun?!..”

Âyet-i kerîmede;

Men yertedde minkum an dînihî. “Sizden biriniz İslâm’ın kadrini kıymetini anlamadı, bir şeye kızdı İslâm’dan döndü, İslâm’ı bıraktı; cehenneme kadar yolu var, bıraktıysan bırak, defol!..” diyor

Men yertedde minkum an dînihî “Kim sizden dininizin bırakıp irtidad eder, mürted olursa, dönerse *fe sevfe ye’tillâhu bi-kavmin*

Allah'ın size minneti yok; isterseniz hepiniz kâfir olun ama bilin ki vaad-i ilâhîsi var: Allah öyle bir kavim getirecek, göreceksiniz, Allah müslümanların içinden öyle bir kavim getirecek ki *yuhibbuhüm ve yuhibbûnehû* Allah onları sever, onlar da Allah'ı sever! Allah onları seviyor, razı; onlar da Allah âşıkı! Siz daha hamsınız, 'Müslüman olduk!' dediniz, kalbinizin içine iman tam girmedi, sallantıdasınız, dinden dönerseniz dönün ama göreceksiniz ki Allah öyle bir kavim getirecek ki Allah onları seviyor, onlar da Allah'ı seviyor, âşık-ı sâdıklar!”

Hız. Ömer zamanında bir kabilenin reisi avenesiyle, şatafatıyla üzerindeki kabile reisi elbisesiyle çarşıda pazarda dolaşırken bedvînin birisi kalabalıkta bunun ayağına basmasın mı; ayıkla pirincin taşını! Adamcağız sendeledi, geldi [kabile reisinin] ayağının üstüne bastı. Kabile reisi de bir gazaplandı bir celallendi, pat bir tokat patlattı adamı yıktı, yıktı ama yanlış iş yaptı!

İslâm gelmişti, eski devir geçti, Müslü-

manlık geldi; adamın haberi yok, eskiden olsaydı bedevi boynunu bükerek kenara çekilirdi, kabile reisiyle uğraşılır mı?!.. Şimdi uğraşılır.

Neden?

İslâm var, Hz. Ömer var, adaletli emîrül-mü'minîn Hz. Ömer var, gitti dedi ki;

“Yâ emîrül-mü'minîn, çarşının ortasında bir kaza oldu, yanlışlıkla ayağına bastım; falanca adam beni tokatladı!..” dedi. Hz. Ömer çağırtdı.

Niye tokatladın?

“Ayağıma bastı...”

“Sen de buna bir tokat vuracaksın; ceza, sen de buna!..” dedi.

“Ben kabile reisiyim, koca ağayım, rütbeliyim, kavmimin seyidiyim, efendisiiyim; nasıl olur?..”

Yaptın, kısas.

el-Hürrü bi'l-hürri ve'l-abdü bi'l-abdi ve'l-ünsâ bi'l-ünsâ.

Kısas âyetini uyguluyor; “Madem evvela

sen tokat vurdun; sen bir tokadı yiyeceksin, o da sana çat diye bir tokadı patlatacak!”

“Olmaz!..” filan dedi, bir fırsatını buldu kaçtı; Medine’den kaçtı, Bizans’a iltica etti, irtidad etti, kâfir olarak öldü, ebedî azaba uğradı! Bir tokatla kurtulacaktı, bir tokadı yememek için cehenneme gitti, irtidad bu; gidebilir!

Fe sevfe ye’tillâhu bi-kavmin yuhibbuhüm ve yuhibbûnehû. “Siz hepiniz dönseniz Allah örnek olarak bir kavim getirecek, Allah onları sever onlar da Allah severler!”

Göreceksiniz; İslâm tarihi bunu yazacak, Allah âşıkı.

Ezilletin alâ’l-mü’minîn e’izzetin alâ’l-kâfirîn. “Mü’minlere karşı mütevazıdılar!”

Neden?

“Bunun kalbinde iman var, ben bunu nasıl incitirim; kalbinde Allah var, nasıl yıkarım, onun kalbini nasıl kırarım, kalbinde Allah var, iman var!..” diye mü’minlerin karşısında mütevazı ama;

E'izzetin alâ'l-kâfirîn, "Kâfirlerin karşısında şahin, celadetli, kahraman, mücahit!"

Yücâhidûne fî sebîlillah. "Allah yolunda cihat ederler!"

Ve lâ yehâfune levmete lâim. "Kınayanın kınamasına, ayıplayanın ayıplamasına bakmazlar!"

Neyi gözlerler?

Gözledikleri bir şey var: Allah'ın rızası, başka şeye bakmazlar! Allah'ın sevdiği razı olduğu sevdiği şeye bakarlar, işte böyle. Onun için Yunus da galiba onlardan biri

Göstereceğim, numune bir kavim gelecek diye bazıları diyorlar ki işte İslâm'a sonradan gelen kavimler Araplar'dan sonra gelen nice kavimler oldu böyle Allah yolunda nice böyle mücahedeler ettiler İslâm tarihi onların [kahramanlıklarını] şanlı şanlı yazdı.

Selahaddîn-i Eyyûbîler, eski kahramanlar, mücahitler; Yunus da onlardan biri!

Ben gelmedim dâvâ için

Palavra için gelmedim; benim işim sevgi,

Allah sevgisi, müslümanları sevmek, onlara şefkatle muamele etmek, hakkı sevmek, adaleti sevmek vs. Yunus Emre;

Dostun evi gönüllerdir

Gönüller yapmaya geldim

“Mademki Allah insanın gönlüne nazar ediyormuş, gönlüne yerleşiyormuş, mademki mü'minin kalbi dostun evi, Kâbe gibi muazzezmiş, mükerremmiş, kıymetliymiş; Yunus Emre, gönül yapmaya geldim!” diyor.

d. Mü'mini Sevindirmek Amellerin En Hayırlısıdır

Muhterem kardeşlerim!

Onun için amellerin en hayırlısı bir mü'min kardeşinizi sevindirmektir. Bu bayram bu fazileti de kaçırmayın, paraları bir soktuğunuz zaman bir defada çekilecek gibi bozdurun, cebinize koyun; el öperken vs. tutuştururursunuz, konuyu komşuyu, fukarayı, çocukları sevindirirsiniz. Sevindirir, mü'mini sevindirmek amellerin en faziletlisidir!

En takdiye anhu deynen. “Veyahut onun borcunu ödemektir.”

Adamcağız ödeyemiyor, sıkıntıda, çoluk çocuğu dokuz tane, on bir tane... Ödeyiverirsin, sevap kazanırsın.

Ev tutimehu hubzen. “Veyahut da karnını doyurursun, açtır açıktır, çıplaktır giydirirsin!..”

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Müslüman müslümana böyle yardımcı olacak, destek olacak.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi fazâil-i a'mâle ve efeâdil-i ahlâka nail eylesin. Amellerin en faziletliilerini hadîs-i şerîflerden, dinimizden öğrenip uygulamayı, ahlâkın en güzeline de sahip olmayı nasip eylesin. Ramazan'da iktisap ettiğimiz güzellikleri Ramazan'dan sonra kaybetmemeyi nasip etsin. Allah'ın evliyâsı olarak, Allah'ın âşık-ı sâdıkları, ârifler, kâmiller olarak inşaallah Ramazan'dan sonraki devri de bir dahaki Ramazan'a kadar daha sonraki ramazanlara kadar...

Nice Ramazanlar'a sıhhatle-saadetle, afiyetle, elemsiz-kedersiz, mutlu-bahtiyar, sevdiklerinize, yakınlarınızla, dostlarınızla nice

nice bayramlara erdirsin. Bayramların en güzeli olan, bayramların en büyüğü olan Rabbiniz'in huzuruna varıp da onun rızasına ermek, cennetiyle cemâliyle müşerref olmak bayramına da Allah cümlemizi kavuştursun!

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ ve bi-hürmeti habîbike'l-müctebâ ve bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

1 Şevvâl 1410 / 26.04.1990

İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

